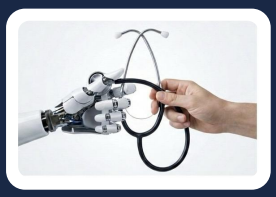
הכנס השנתי ה-31 של החברה הישראלית לאיכות ברפואה • ePoster

האנושיות שבקצה האלגוריתם:

"דוקטרינת הכשירות הכפולה" ברפואה בעידן ה-AI

The Dual-Competency Doctrine: Preserving Humanity in AI-Era Medicine

שוש חסן · Shosh Hassan, R.N, MPA, LL.B

המלר"ד · מרכז רפואי אוניברסיטאי ברזילי

1 רקע ומטרות

מהפכת ה-AI וטכנולוגיות המידע בבריאות היא מנוע צמיחה חסר תקדים לאיכות הטיפול ולרפואה מותאמת אישית — אך היא מאיימת על **"המימד האנושי"** ברפואה:

Automation Bias **הטיית אוטומציה** — הסתמכות יתר על האלגוריתם.

Black Box רפואת **"קופסה שחורה"** — חוסר שקיפות הפוגע בשוויוניות ובאמון.

ה-**EU AI Act** מסווג מערכות AI רפואיות כ"סיכון גבוה", ולצד כללי האתיקה בישראל (2026) קובע חובת **פיקוח אנושי הדוק** (Human Oversight).

מטרה: מודל נורמטיבי-יישומי המתרגם חובות רגולטוריות לכלי מעשי לבטיחות המטופל ואיכות המפגש הקליני.

2 שיטות

ניתוח מדיניות וניהול סיכונים, שהצליב מסמכי רגולציה מרכזיים — דרישות ה-EU AI Act והנחיות הלשכה לאתיקה — עם ספרות משפטית וטכנולוגית עכשווית.

14
מסמכי רגולציה ומדיניות

23
תרחישי כשל איכות שקודדו

נבחנו מנגנוני הגנה למניעת **אובדן מיומנויות** ו**הטיות אלגוריתמיות** מגדריות וחברתיות המובנות בדאטה.

תרחיש מדגים: פיענוח אק"ג ממוחשב שגוי שזוהה במהירות בזכות עין קלינית ביקורתית — והוביל לגיבוש נורמות התנהלות בטוחות.

3 תוצאות — חידוש משפטי-רפואי

"דוקטרינת הכשירות הכפולה"

The Dual-Competency Doctrine

כשירות קלינית-אנושית קלאסית

שימור כשירויות הרופא המטפל: סמיולוגיה, האזנה, מישוש ותקשורת בינאישית — "רפואת המגע".

+

כשירות דיגיטלית-ביקורתית

הבנת מגבלות האלגוריתם, זיהוי הטיות ואינטגרציה מושכלת של טכנולוגיות המידע במכשור הרפואי.

אחריות משותפת (Shared Responsibility)

תשתית לחלוקת אחריות משפטית מאוזנת בין המטפל למפתחי הטכנולוגיה — במקום הטלת מלוא האחריות על הרופא

4 מסקנות והמלצות

1. שילוב AI מקדם איכות ברפואה רק כאשר **הרופא משמש עוגן ביקורתי** הממלא את חובת הפיקוח כנדרש ב-EU AI Act.
2. מומלץ לאמץ את הדוקטרינה כ**סטנדרט מחייב** ולעדכן בהתאם את מסלולי ההכשרה באקדמיה ובבתי החולים.
3. היישום בשלב **פיילוט במחלקה לרפואה דחופה** (החל מסוף 2026, למשך כשנה): תוכנית הכשרה מובנית של **20 שעות** לצוות הקליני (כלל הסקטורים), המשלבת מיומנויות דיגיטליות לצד "רפואת המגע המסורתית" — רפואה מותאמת אישית ושוויונית המציבה את **בטיחות וכבוד האדם במרכז**.

כל הזכויות שמורות לשוש חסן ©